

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Viatge al país dels cocòlits

Elaborades per Mercé Viana

VIATGE AL PAÍS DELS COCÒLITS

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Josep Antoni Fluixà.*

Il·lustracions: *Felip Baldó.*

Edicions Bromera / Alzira, 1992

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 16

Format: 20,5x13, 80 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. No obstant això, el llibre pot ser fàcilment recomanable per a lectores i lectors de 9 anys, si tenen ja un cert hàbit de lectura perquè, a pesar de la seua extensió, el llibre és àgil i interessant. Naturalment, la seua lectura és especialment adequada per a lectors i lectores preadolescents tant per la seua fantasia com pels temes que tracta i també pel seu llenguatge gens difícils.

RESUM ARGUMENTAL

El senyor Donís Oliver i Ferrer, professor Inventatrasos per als seus veïns, viu en un poblet a la vora de la mar. Porta una vida tranquil·la i ordenada, però solitària. No té amics i, al poble, tots li tenen un cert respecte. Té una certa fama de tocat de l'ala. Li agrada fer coses tan importants com cultivar el seu jardí, endevinar el temps, mirar les estrelles o inventar coses per tal de passar-s'ho bé.

No obstant això, el senyor Donís no acaba de ser feliç del tot: li agrada viatjar i conèixer món, però li fa tanta por navegar que no s'hi atreueix. Unes grans muntanyes aïllen el poble i dificulten la seua comunicació per terra, només el mar en facilita l'eixida.

Afortunadament, el senyor Donís inventa a la fi una cosa que li solucionarà el problema: unes SABATES MÀGIQUES. Per això, un dia, de bon matinet, emprén el viatge tan desitjat a través de les muntanyes. Amb les sabates inventades no es cansa mai i és capaç de pujar per parets totalment perpendiculars.

Passa el temps i es troba en el camí amb una xiqueta que és perseguida per uns llops. El professor Inventatrstos la salva i coneix així Paulina, la filla de la fada del País de les Estrelles, que, per aconseguir els seus poders màgics, ha de fer feliç alguna criatura. Tant l'un com l'altre, prompte es fan amics i decideixen fer junts el viatge.

Després d'un llarg camí i de creuar una muntanya tan alta que no sembla tenir fi, arriben a un poble molt bonic, però estrany. Abans d'arribar-hi, han rebut ja alguns advertiments, però ells, en busca d'aventura, no fan cas dels consells. Viuen, d'aquesta manera, una apassionant història on tots dos esdevindran protagonistes i herois.

El poble l'habiten uns éssers anomenats cocòlits que, en un primer moment, no pareixen mostrar-se massa acollidors. El professor i Paulina decideixen ajudar els cocòlits i, a poc a poc, van creant un pla per vèncer el tirà i els seus col·laboradors: els soldats, el terrorífic drac Set-Caps-de-Serp i el malvat bruixot Nicomedes.

La lluita no és fàcil i es necessita l'ajuda de tots els cocòlits. En un primer moment, serà el professor qui prendrà la iniciativa amb els seus invents, però, a poc a poc, serà Paulina, transformada ja en una autèntica fada, la vertadera heroïna. Aquesta aconseguirà, finalment, vèncer el bruixot Nicomedes.

Amb la fugida del Gran Duc, torna la pau i la tranquil·litat al poble dels cocòlits. El professor Inventatrstos viu feliç i sent, per primera volta, el valor de l'amistat. No obstant això, ell i Paulina decideixen tornar un dia als seus pobles respectius.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Aquest conte és una mena de testimoni dels somnis que possibilita la necessitat de l'insòlit. És pura fantasia en la seua formulació i en els equilibris que l'autor fa amb les paraules en posar-les, cadascuna, al seu lloc. L'autor barreja una successió d'esdeveniments ordinaris i extraordinaris i crea uns personatges que conviden a la reflexió més seriosa: un professor que inventa coses perquè s'ho passa bé i mai per la vanitat de ser famós, una quasi fada que serà capaç de convertir les coses més terribles en les més tendres, com el bruixot, al qual converteix en un infant, o el monstre, que passarà a ser un animal-joguet.

Parlem, doncs, d'una història on l'autor rebenta uns comportaments estereotipats i els transforma en missatges amb una forta càrrega humana.

Si volem concretar aquest missatge general del llibre, podríem tractar:

- La necessitat d'ajudar qui ens necessita.
- La importància de fomentar la reflexió i l'esperit crític de les persones.
- El sentiment d'hospitalitat de la gent dels pobles.
- El valor de l'amistat.
- La solidaritat amb qui pateix una situació d'injustícia.
- La necessitat de canviar, si cal fer-ho, per tal d'adaptar-se al grup del qual un forma part.

L'AUTOR

Josep Antoni Fluixà va nàixer a Alzira (la Ribera Alta), el 1959. És mestre i té, des de molt menut, una vertadera passió per la lectura. Potser és per això que s'ha dedicat també a escriure. Ha publicat poemes en diverses antologies i revistes, com també alguns articles de crítica literària. Confessa, de tant en tant, que li agraden tots els gèneres i intenta practicar-los.

L'any 1987 va publicar el seu primer llibre de poemes, *Nàufrags sens illa*, i el 1990 la narració infantil *Gratacelònia*, publi-

cada en aquesta mateixa col·lecció. És autor també de diversos treballs de caràcter didàctic.

L'ILLUSTRADOR

Felip Baldó va nàixer a la Vila Joiosa (la Marina Baixa) i és llicenciat en Belles Arts. Actualment treballa de professor agregat de batxillerat a l'Institut El Clot de València. Ha guanyat el primer Premi de Dibuix de la Direcció General de Belles Arts, ha estat seleccionat per la IV Biennal Internacional d'Art d'Eivissa i ha rebut menció d'honor en el X Saló de Març de València.

Encara que ha treballat també la pintura, és en la il·lustració on s'ha donat més a conèixer. Per a ell, aquesta no és cap art menor. La il·lustració ha de ser creativa i quan il·lustra un llibre té una concepció global que intenta harmonitzar tots els elements que hi participen. Això, evidentment, es nota en els llibres que ha il·lustrat: *La raboseta i el rabosot*, *La princesa pitudeta i panxudeta*, *¡Queda't*, *Cocolluç!*, *¡Amunt, Lina, amunt!*, *El vampir mellat* i *Kabrakán*, entre d'altres. Ha il·lustrat també algunes rondalles d'Enric Valor i és autor del text i les il·lustracions del conte *El Gised fantàstic*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

L'escola d'avui i, per tant, el seu professorat ha d'assumir una gran responsabilitat: transmetre a l'alumnat la convicció que llegir val la pena.

Per aconseguir actituds positives davant la lectura, hem de ser conscients que l'objectiu fonamental d'un llibre és el de ser llegit i, conseqüentment, haurem d'intentar, almenys, que el lector s'interesse pel seu contingut. O, dit d'una altra manera, el professorat ha d'aconseguir que el seu alumnat interactue amb els diferents components del conte: personatges, estructura argumental, valors que l'obra porta implícits i, fins i tot, l'estil de la narració, si el nivell dels alumnes els permet d'abordar-lo.

Aquesta interacció, imprescindible per a la comprensió de l'obra, és, a més, necessària perquè el lector esdevinga una mena de lector-creador, o recreador, de la mateixa lectura.

¿Per què diem açò? El lector, quan s'enfronta a un text que realment li interessa, no sols descodifica sinó que, a més, provoca una representació mental del seu contingut i propicia el desenvolupament de la imaginació. En definitiva, podríem dir que un lector recrea l'obra mitjançant la pel·lícula mental que genera la seua lectura.

Per tant, si volem despertar la necessitat de llegir, és convenient posar els i les alumnes en una situació en què quasi necessàriament hagen de demanar la lectura.

¿Què podem fer nosaltres, els ensenyants? Oblidant-nos de tots els condicionaments socio-culturals, que ja és oblidar molt, podríem plantejar una sèrie d'activitats prèvies a la lectura del llibre amb la finalitat de despertar expectatives en el lector. Entre les diferents possibilitats, podem suggerir-ne algunes:

— Donar el títol del llibre perquè facen hipòtesis sobre el seu contingut.

— Plantejar quins són els personatges de la història i alguna de les seues característiques perquè l'alumnat invente les possibles accions del conte.

— Crear la història a partir de les il·lustracions (fotocopies) del llibre.

Aquestes altres activitats prèvies a la lectura del llibre han d'aprofitar-se a tres nivells:

a) Crear expectatives en el lector.

b) Fomentar la creativitat.

c) Contrastar-les amb el que els alumnes pensen després de llegir el conte. D'aquesta manera comprovaran el grau de coincidència que hi ha entre el que pensaven que devia ser l'obra i el que és realment.

Les activitats posteriors a la lectura del llibre poden ser molt diverses i estaran en funció de l'objectiu a aconseguir que els professors es marquen. De manera molt general podem parlar de tres tendències:

a) El llibre és una excusa per a treballar continguts lingüístics i es converteix així en un recurs més.

b) Les activitats proposades tenen com a finalitat ajudar els alumnes a comprendre i a criticar el contingut del llibre.

c) Les activitats que es proposen són únicament lúdiques.

Nosaltres, sense oblidar que la veritable funció del llibre és la de ser llegit, considerem interessant suggerir una sèrie d'activitats amb la intenció d'ajudar l'alumnat perquè compregua el missatge del llibre i animar-lo perquè s'ho passe bé recreant la història, investigant, imaginant i, sobretot, afavorint la necessitat de continuar llegint.

Una altra activitat interessant podria ser fer un col·loqui o una tertúlia sobre el llibre. Hem de tenir en compte que *Viatge al país dels cocòlits* és un conte que suscita, per comparació, l'esperit davant de les realitats desagradables i injustes i cal aprofitar aquest missatge. Una tertúlia, a més de servir per a comprovar si ha entès o no el conte, pot ser una bona excusa per a treballar l'expressió oral i, per tant, l'ordre en l'exposició dels alumnes, l'argumentació del que exposa, el respecte a les diverses opinions, etc.

També la dramatització del conte és una bona activitat i no sols per les seues característiques lúdiques sinó perquè, a més, la dramatització comporta unes reflexions serioses al voltant dels personatges i de les seues accions per tal d'aconseguir una bona interpretació.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen les presents *propostes*.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:.....
AUTOR/A:.....
ILLUSTRADOR/A:.....
EDICIONS BROMERA
COLLECCIÓ:..... Núm.:.....

1. Escriu el que més t'ha agradat del conte. Pots fer el mateix però amb un dibuix.

2. Fes un breu resum de la història que has llegit. Si vols, pots seguir aquest esquema:

- Plantejament inicial.
- Amb qui es troba.
- A on desitgen anar.
- Coses que els passen.
- Com acaba la història.

3. Ompli aquesta graella:

Personatge	¿Què desitja?	¿Com ho aconsegueix?

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. El professor Inventatrstos ideava coses molt curioses. ¿A tu, quines t'agradaria inventar? Escriu el seu nom i la seua funció.

NOM DE L'INVENT	FUNCIONALITAT
.....
.....
.....

2. ¿T'agradaria visitar alguna zona del món? ¿On aniries?

3. Fes una enquesta als companys de la classe per a esbrinar on els agradaria anar de viatge.

4. L'autor del llibre ens diu que el professor Inventatrstos, després de viatjar uns dies, aplegà a un bosc on feia bona olor i es respirava aire pur.

- ¿Per què feia bona olor el bosc?
- ¿Pots dir el mateix del lloc on tu vius?
- ¿Com és l'aire que respires al teu poble?
- ¿Per què creus que es produeix la contaminació?
- ¿Com es podria evitar la contaminació?

5. Individualment, o amb un grup de companys, fes un treball sobre la contaminació seguint aquestes pautes:

- a) Causes de la contaminació
 - de la mar.
 - de les ciutats.
 - de les zones industrials.
- b) Conseqüències:.....
- c) Possibles solucions:.....

6. Inventem noms.

Com apareix	Nom que li posaries
Professor Inventatrstos	
Muntanya Sense Fi	
Vallverda	
País de les Estrelles	
El Gran Duc	
Drac Set-Caps-de-Serp	

7. Escriu les tàctiques que utilitzaren per vèncer el Gran Duc i quines n'hauries elaborades tu.

.....

.....

.....

8. ¿De qui parlem?

— Tirava foc per la boca. És.....

— Era considerat un home estrany i solitari. És.....

— Volia ser una fada. És.....

9. Canvia les expressions assenyalades per unes altres que tinguen el mateix sentit.

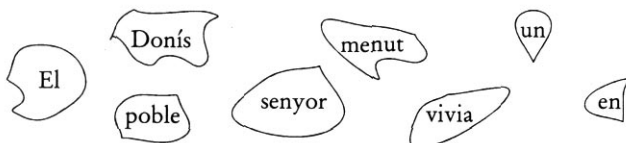
a) En veure aquell paisatge es quedà *amb la boca oberta*.

a).....

b) Digué *amb cara de pomes agres...*

b).....

10. Ordena aquesta oració.

11. Escriu els contraris.

- a) Senda estreta i difícil. Senda..... i.....
b) Vall meravellosa. Vall.....
c) Camí ample i pla. Camí..... i.....
d) Passadís llarg i estret. i.....

12. Sopa de lletres.

Busca sis personatges del conte

H	I	O	X	S	P	I	P	A	U	L	I	N	A
Z	N	I	C	O	M	E	D	E	S	O	P	R	G
A	N	Z	U	M	I	R	S	V	P	O	Z	Y	A
U	E	L	H	G	R	A	N	H	D	U	C	S	T
R	A	R	M	S	I	T	A	Q	R	O	P	L	A
E	L	L	I	N	S	Z	Q	M	I	A	E	L	U
L	S	O	V	A	R	O	S	N	P	X	O	J	Z
I	N	V	E	N	T	A	T	R	A	S	T	O	S

13. Busca paraules que comencen per la primera lletra.

Casa

O.....

C.....

O.....

L.....

I.....

T.....

S.....

14. Redacta telegrams o oracions que necessàriament continguin aquestes paraules:

- a) Ciutat, professor, invent.

b) Drac, arbres, foc.

15. Amb la crema de les armes, Josep. A. Fluixà ens transmet un missatge pacifista molt important. Pensa i escriu les coses que es podrien anar fent per aconseguir una societat més pacifista.

16. Transforma aquests titulars de premsa en missatges o titulars pacifistes.

Ex.: Els EUA ataquen Kuwait amb bombes.

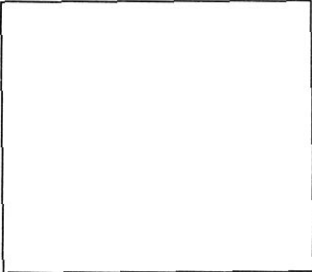
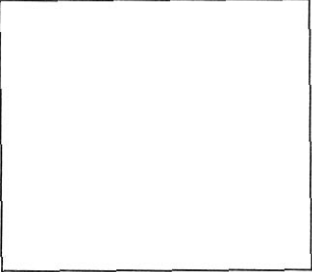
Els EUA regalen flors a Kuwait.

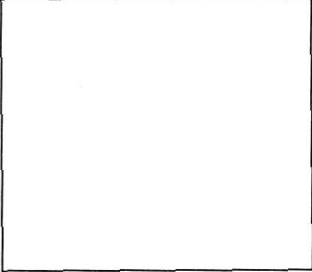
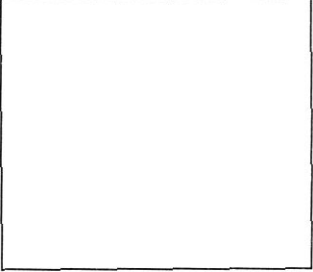
a) Un grup de racistes bastoneja uns negres.

b) Esclata una bomba.

c) Es produeixen combats a Turquia.

17. Dibuixa i descriu breument aquests personatges.

DIBUIX	DIBUIX
	
PROFESSOR INVENTATRASTOS DESCRIPCIÓ:	PAULINA DESCRIPCIÓ:

DIBUIX	DIBUIX
	
EL GRAN DUC DESCRIPCIÓ:	COCÒLIT DESCRIPCIÓ:

